

Amatu ZINĀS

LATVIJAS AMATNIECĪBAS KAMERAS INFORMATĪVĀS BIĀLETENS NR.7, 2009.GADA OKTOBRIS

ŠAJĀ NUMURĀ:

Ieskats
grāmatvedības lietās.

2. - 3.lpp

Dr. Karla Kose

4. lpp.

Dažādi notikumi

5. lpp.

Pilsētās un citviet.

6.lpp.

Gulbūvju un koka konstrukciju būvniecības konference 2009

5.starptautiskā zinātniski –
praktiskā gulbūvju un koka konstrukciju būvniecības
konference tiek pārcelta uz 11.decembri.
Sākums plkst. 9.00 Ķipsalā, Āzenes ielā 18.
Konferences tēmas veltītas vides saudzēšanas un
enerģijas taupīšanas jautājumiem.

Uzaicināti arī jauno ekoloģisko un dabīga koka
izmantošanas ideju realizētāji, citu materiālu pētnieki
un amatu meistari, kuri var sniegt būtisku informāciju
par koku mājas pilnveidošanu un modernizēšanu.

Savus ziņojumus sniegs augstskolu doktoranti
par pētījumu gaitu ar koku
konstrukciju māju saistītās tēmās.

Citi konferences organizatori:

*Latvijas Amatniecības kameras Namdaru biedrība,
ILBA (Starptautiskā Gulbūvētāju asociācija),
Latvijas Etnogrāfiskais Brīvdabas muzejs.*

Kontakti:

*Gita Cerbule 67358570, 20218381,
e-pasts: diana@lak.lv*

*Laima Grāve 26470857
woodlatvia@gmail.com*

GRĀMATVEDĪBA

SIA VAI PAŠNODARBINĀTAIS ?

Lai vieglāk būtu orientēties likumdošanā, tādējādi izvēlēties sev pieņemamāko uzņēmējdarbības statusu, piedāvājam pārskatu par pašnodarbinātās personas un SIA reģistrācijas un grāmatvedības nānsēm un paredzamām izmaiņām.

Saimnieciskā darbība

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11. panta 11. daļas izpratnē par fiziskās personas saimniecisko darbību ir uzskatāma jebkura darbība, kas vērsta uz preču rošanu, darba izpildi, tirdzniecību un pakalpojuma sniegšanu par atļidzību. Saimnieciskā darbība iever arī ar uzņēmuma līguma izpildi saistīto darbību, profesionālo darbību, nekustamā īpašuma apsaimniekošanu, komercāgentu, māklera un individuālā komersanta darbību, kā arī fiziskās personas īpašumā esošā individuālā uzņēmuma (arī zemnieka un zvejnieka saimniecības) darbību.

Tomēr individuālos uzņēmumus, zemnieku/zvejnieku saimniecības Uzņēmumu reģistrs (UR) no 2009. gada 1. janvāra vairs nereģistrē. Turpmāk jāreģistrē Valsts ienēmumu dienestā piemājas saimniecība saimnieciskās darbības veicēja (SDV) statusā vai Uzņēmumu reģistrā individuālais komersants (IK), vai sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA). Savukārt esošajiem individuālajiem uzņēmumiem, zemnieku/zvejnieku saimniecībām līdz 2010. gada 30. jūnijam jāveic pārreģistrācija vai likvidācija.

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11. panta 12. daļa skaidrota, ka profesionālā darbība ir jebkura neatkarīga profesionālu pakalpojumu sniegšana ātrups darba tiesiskajām attiecībām, arī zinātniskā, literārā, pasniedzējā, aktiera, režisora, ārsta, zvērināta advokāta, zvērināta revidenta, zvērināta notāra, zvērināta mērnieka, zvērināta taksatora, mākslinieka, mūziķa, konsultanta, inženiera vai arhitekta darbība.

Arī autora darbi, neatkarīga skolotāja, bērnu audzinātāja, medicinas speciālista (māsiņas), jebkuras nozares konsultanta darbs uzskatāms par profesionālu darbību. Profesionalitāti norāda atbilstoši izglītības dokumenti, sertifikāts, licence, aplieciņa vai cits dokumenti. Attiecīgi profesijai profesionalitāti, sertifikācijas kārtību un darbību nosaka speciālie normatīvie akti, piemēram, advokātiem, notāriem, mērniekiem, medikiem, pedagoģiem, revidentiem u.c.

Komercdarbība Komerclikuma 1.panta izpratnē ir atklāta saimnieciskā darbība, kuru savā vārdā peļnas gūšanas nolūkā veic komersants. Komercdarbība ir viens no uzņēmējdarbības veidiem. Savukārt Komerclikuma 1. panta trešā daļa noteic, ka saimnieciskā darbība ir jebkura sistēmātiska, patstāvīga darbība par atļidzību.

Saistībā ar iepriekšējiem jēdzieniem sabiedrība ir būtiski pārpratusi to jēgu vai nav informēta. Tas attiecas uz nekustamā īpašuma pirkšanu un pārdošanu un lietotu automašīnu ievēšanu no Eiropas savienības valstīm un pārdošanu „treknajos gados”.

Liela sabiedrības daļa uzskatīja: ja likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 9.panta 19.punkts noteic, ka no iedzīvotāju ienākuma nodokļa var legāli izvairīties, ja iepriekšminētos nekustamos īpašumus pārdomē pēc 12 mēnešiem no iegādes brīža, tad nodoklis nav jāmaksā. Jo nodokļu maksātāji uzskatīja šo īpašumu par personisku mantu, arī vesela ciemata uzbūvēšanu. Tādējādi tika aizmirsts gan likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.pants, gan Komerclikuma 1. pants, kas definē saimniecisko vai komercdarbību. Tas pats attiecas uz lietotu automašīnu ievēšanu no Eiropas Savienības valstīm Latvijā. Ja persona ar to nebrauc, bet to pārdomē, kā šo mantu var uzskaitīt par personisko, ja šajā darbībā atspoguļojas visas iepriekš minēto likumu definētās pazīmes?

Un tieši tādējē visi šie gadījumi uzskatāmi par nereģistrētu saimniecisko vai komercdarbību.. Un tā rezultātā valsts ienēmumu dienests var aprēķināt papildu budžetā maksājamos nodokļus, kavējuma naudu un soda naudu, kā arī var piemērot naudas sodu pēc Administratīvo pārkāpuma kodeksa vai pat uzsākt kriminālprocesu.

Diemželē attiecībā uz nekustamo īpašumu laiks jau ir pagājis, bet nodokļi budžetā netika iemaksāti. Lielā daļa neapzināti (nezinot) nodokļus nav samaksājusi, un šobrīd nauda tik un tā ir iztērēta. Līdz ar to Valsts ienēmumu dienesta veikta auditā rezultātā aprēķinātos nodokļus piedzīt nez vai izdosies, jo fiziskās personas ir paspējušas noslēgt laulības līgumus un savu mantu atdāvināt radiem.

Uzņēmējdarbības reģistrācijas kārtība

Pašnodarbinātais

Pašnodarbinātais ir fiziska persona, kas reģistrējusies kā saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātājs. Tātad, lai kļūtu par pašnodarbinātu personu, vispirms ir jāreģistrējas kā nodokļu maksātājam Valsts ienēmumu dienestā vai Uzņēmumu reģistrā un jāsniedz reģistrācijas aplieciņa. Pašnodarbinātā statuss dod iespēju cilvēkam sevi sociāli apdrošināt. Par pašnodarbinātu personu var reģistrēties uzreiz, reģistrētojies kā saimnieciskās darbības veicējs un snēmot no Valsts ienēmumu dienesta nodokļu maksātāja aplieciņa, bet var arī likumā noteiktajā obligātajā gadījumā. Protī, kad ienākumi (peļņa) no saimnieciskās darbības sasniedz 180 latus.

Tādējādi jāsaprot, ka pašnodarbinātā persona un saimnieciskās darbības veicējs nav viens un tas pats.

Fiziskā persona saimniecisko darbību var reģistrēt:

- saimnieciskās darbības veicēja statusā;
- individuālā komersanta statusā.

Iz atsevišķi darbības veidi, kurus likums „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” atļauj nereģistrēt. Tie ir telpu īre/noma – ja tiem ir nebūtiski izdevumi, kustamās mantas noma, lauksaimniecība ar ienēmumiem līdz 4000 latiem un dabas velšu (sēnu, ogu, augu) pārdošana.

Saimnieciskās darbības veicējs

Personas, kas izvēlējūsās reģistrēties kā saimnieciskās darbības veicēji, reģistrējas valsts ienēmumu dienestā 30 dienu laikā pēc saimnieciskās darbības uzsākšanas. Tas būtu pēc pirmā līguma noslēgšanas vai naudas snēmšanas.

Saimnieciskās darbības veicējs, reģistrētojies Valsts ienēmumu dienestā, uzrāda pasi, aizpilda pieteikumu un iesniedz papildu dokumentu, kas apliecinā profesionālo vai saimniecisko darbību (aplieciņu, sertifikātu, līgumu u.t.).

Valsts ienēmumu dienests izsniedz šim personām nodokļu maksātāja reģistrācijas aplieciņu aptuveni 10 dienu laikā. Reģistrācija Valsts ienēmumu dienestā ir bez maksas un tai ir samērā vienkārša kārtība, kā arī reģistrācija notiek tajā Valsts ienēmumu dienesta nodalā, kur atrodas personas deklarētā dzivesvieta.

Individuālais komersants

Individuālais komersants ir fiziskā persona, kas kā komersants ierakstīta Komercēgrīstrā. Tātad reģistrācija notiek Uzņēmumu reģistrā.

Par individuālo komersantu obligāti ir jāreģistrējas tādām fiziskām personām kā komercāgentam un māklērim.

Fiziskā persona var reģistrēties uzreiz kā individuālais komersants, bet obligāti tas jādara ja:

- 1) tas ir VID reģistrēts saimnieciskās darbības veicējs, kura gada apgrozījums no veiktās saimnieciskās darbības pārsniedz 200 000 latu (tad ir jāreģistrējas, atgriezot Valsts ienēmumu

dienestam nodokļu maksātāja reģistrācijas aplieciņu un snēmot jaunu individuālā komersanta aplieciņu Uzņēmumu reģistrā);

- 2) tas savas saimnieciskās darbības veikšanai vienlaikus nodarbināta vairāk nekā piecus darbiniekus.

Uzņēmumu reģistrā profesionālās atbildības vai saimnieciskās darbības nodrošināšanas dokumenti nav vajadzigs. Pietiek ar pasi un aizpildītu pieteikumu.

Valsts nodeva par ierakstīšanu komercēgrīstrā jāmaksā 20 lati, par publikāciju Latvijas Vēstnesī – 16 lati. Pēc šo maksājumu veikšanas Uzņēmumu reģistrs trīs dienu laikā izsniedz individuālā komersanta reģistrācijas aplieciņu.

Uzņēmumu reģistra filiāles atrodas tikai lielākajās Latvijas pilsētās. Tādējādi vairākumam reģistrēties jābrauc uz Rīgu.

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību

SIA var dibināt vairākas fiziskās un pat juridiskās personas, to var dibināt arī viena persona.

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību ir juridiskā persona, kuras dibināšanai nepieciešams sākuma minimālais pamatlīdzības 2000 latu apjomā vai mantiskais ieguldījums šis summas apmērā.

Līdz reģistrācijas pieteikuma iesniegšanai pamatlīdzības parakstāms un apmaksājams vismaz 50% apmērā. Pārējā daļa apmaksājama viena gada laikā no dienas, kad sabiedrība ierakstīta komercēgrīstrā.

Dibinātāji uz dibināmās sabiedrības vārda atver bankā kontu, organizē naudas iemaksāšanu tajā un saņem no bankas komercēgrīstra iestādei adresētu izziņu, kas apliecinā līdz dibināšanai apmaksātā pamatlīdzības līelumu. Ja, dibinot sabiedrību, pamatlīdzības vai tā daļa tiek apmaksāta ar mantisko ieguldījumu, dibinātāji organizē tā novērtēšanu.

Atšķirībā no saimnieciskās darbības veicēja un individuālā komersanta SIA atbild tikai ar sabiedrības mantu. Fiziskās personas atbild ar visu, arī personisko mantu.

SIA dibināšana ir sarežģītāka nekā SDV un IK reģistrācija, jo nepieciešams vairāk dokumentu - statūti, dibināšanas līgums un citi dokumenti.

Pēc pārskata gada beigās sabiedrības dalībniekiem ir tiesības gūt peļņu sadalit dividendēs atbilstoši savam ieguldījumam. No dividendēm pagaidām Latvijā nodokļi nav jāmaksā, bet top grozījumi likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”, ka fiziskajām personām no snēmētām dividendēm būs jāmaksā iedzīvotāju ienākuma nodoklis 10%.

Valsts nodeva par SIA ierakstīšanu komercēgrīstrā ir 100 latu, kā arī citi papildu obligātie maksājumi atbilstoši Ministru kabineta 2007. gada 20. februāra noteikumiem Nr. 140 „Noteikumi par ierakstu izdarīšanas Uzņēmumu reģistra žurnālā un komercēgrīstrā, kā arī iesniedzamo dokumentu reģistrēšanas valsts nodevu”.

Personas uzskatāmas par reģistrētām Nodokļu maksātāju reģistrā pēc nodokļu maksātāja aplieciņas snēmšanas – SDV, IK SIA u.c.

Atbildība par savlaicīgu nereģistrēšanos

Jā persona laikus nereģistrējas, Valsts ienēmumu dienests to var sodīt pēc administratīvā pārkāpuma kodeksa 165.² panta ar naudas sodu no 150 līdz 250 latiem.

Turklāt jāņem vērā, ka fiziskā persona atbild ar visu personīgo mantu. SIA šajos gadījumos atbild tikai ar sabiedrībai piederošo un esošo mantu. Nodokļu parādu gadījumos tiesu izpildītājs vērš piedziņu uz fiziskās personas visiem ienākumiem, pabalstiem, pensiju, īpašumiem, mantu. Uz SIA var vērstat piedziņu tikai par to mantu, kas ir sabiedrības rīcībā. Ja tādas nav, valsts arī nekad neko nesaņems. Uzņēmumu

GRĀMATVEDĪBA

pasludina par maksātnespējigu un to likvidē. Savukārt uzņēmuma ipašnieki var dibināt jaunu uzņēmumu.

Grāmatvedība

Gan fiziskām, gan juridiskām personām jāievēro likums „Par grāmatvedību”, Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumi Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju”, ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumi Nr. 584 „Kases operāciju uzskates noteikumi”.

Grāmatvedības reģistri kārtojami divkāršā ieraksta sistēmā.

Vienkāršā ieraksta sistēmā grāmatvedību kārt:

- 1) pēc izvēles - individuālie komersanti (mākleri, komercāgenti), kuru apgrozījums (ieņēmumi) no saimnieciskajiem darījumiem iepriekšējā pārskata gadā nepārsniedz 200 000 latu;
- 2) saimnieciskās/profesionālās darbibas veicēji.

Saimnieciskās darbibas veicēji un individuālie komersanti

IK un saimnieciskās darbibas veicēji, kas grāmatvedību kārt vienkāršā ieraksta sistēmā, sastāda saimnieciskās darbibas ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnālu, kurā atspogulo visus saimnieciskos darījumus. Žurnālā uzrāda arī personiskos darījumus, piemēram, iepirkumus veikalā utt., ja saimnieciskai darbibai šīm nolūkam nav atsevišķi atvērts konts. Lai aizpildītu šo žurnālu, jāievēro Ministru kabineta 2007. gada 30. marta noteikumi Nr. 188 „Kārtība, kādā individuālie komersanti, individuālie ieņēmumi, zemnieku un zvejnieku saimniecības, citas fiziskas personas, kas veic saimniecisko darbibu, kārt grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā”.

Saimnieciskās darbibas veicējs, kas izvēlējies maksāt fiksēto ienākuma nodokli, uzskaita ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnālā tikai ieņēmumus.

Individuālie komersanti, kas grāmatvedību kārt pēc divkāršā ieraksta principa, par pārskata gadu sastāda bilanci un ieņēmumu un izdevumu pārskatu atbilstoši Ministru kabineta 2007. gada 8. maija noteikumiem Nr. 301 „Noteikumi par individuālo komersantu finanšu pārskatiem”. Tos iesniedz vienlaikus ar gada ienākuma deklarāciju – līdz 1. aprīlim.

Jāņem vērā, ka vienkāršā ieraksta sistēma nenozīmē to, ka ir saprotamāka par divkāršo. Turklat tas neatbrivo nodokļu maksātāju no citu grāmatvedības reģistrā kārtošanas.

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību jeb SIA

SIA papildus ievēro Latvijas grāmatvedības standartus, arī starptautiskos grāmatvedības standartus, kā arī citus normatīvos aktus. Gada pārskatu SIA iesniedz atbilstoši Gada pārskata likumam. To iesniedz mēneša laikā pēc apstiprināšanas un ne vēlāk kā četrus mēnešus pēc pārskata gada beigām. Tā kā lielākai daļai uzņēmumu pārskata gads beidzas 31. decembrī, gada pārskatu parasti iesniedz līdz 30. aprīlim. Lielie uzņēmumi atbilstoši Gada pārskatu likuma kritérijiem iesniedz gada pārskatu septiņu mēnešu laikā pēc gada beigām.

Vienlaikus ar gada pārskatu iesniedz arī uzņēmuma ienākuma nodokļa deklarāciju.

Uzņēmēja norēķinu veikšanas kārtība

Norekināties var skaidrā un bezskaidrā naudā. Bezskaidras naudas norēķinu gadījumos darījumu partneri var noslēgt līgumu, var pieņemt darījumu ar aktu, bet noteikti izraksta reķinu, uz kā pamata tiek apmaksāts attiecīgais pakalpojums vai saņemta prece.

Skaidras naudas ierobežojumus nosaka likums „Par nodokļiem un nodevām”, kurā paredzēts nepārsniegt skaidras naudas kopsummu mēnesi

10 000 latu apjomā. Skaidro naudu deklarē valsts ieņēmumu dienestā, sākot no 3000 latu un iesniedzot pārskatu pēc ministru kabineta 1997. gada 10.aprīla noteikumiem Nr. 237 „Skaidrā naudā veikto darījumu deklarēšanas noteikumi”. Skaidrās naudas deklarāciju iesniedz līdz nākamā mēneša 15. datumam.

Par šo noteikumu neievērošanu pēc Administratīvo pārkāpumu kodeksa 159. 7. panta pārdežētais sods par skaidras naudas nedeklarēšanu, ja darījumu summa nepārsniedz 10 000 latu, ir 5% no nedeklarētās summas. Ja pārsniedz 10 000 latu, tad jāmaksā 15% no darījuma summas. Par deklarācijas termina neievērošanu piemērojams sods no 100 līdz 500 latiem.

Administratīvo pārkāpumu kodekss sodu šajā gadījumā nosaka tikai juridiskajam personām, tādēļ rodas jautājums: vai fiziskās personas – SDV un IK paliek bez soda?

Pastāv vēl citā skaidras naudas norēķinu ierobežojumi, piemēram, vairumtirdzniecībā drīkst iegādāties preces vai izejvielas tikai bezskaidrā naudā, kā arī ar norēķinu karti vai kreditkarti. Vēl pastāv daži ierobežojumi, kas aizliez užņēmumiem un IK, SDV iepirkīt no piegādātāja skaidrā naudā attiecīgas preces – kokmateriālus, alkoholu, tabakas izstrādājumus u.c. Tas neatteicas uz mazumtirdzniecību un galīgo patēriņu uzņēmumā. So iepāšo kārtību nosaka attiecīgi šo preču aprites noteikumi.

Preču piegādēm izmanto pavadzīmes ar Valsts ieņēmuma dienesta piešķirtajiem numuriem un ievēro Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumus Nr. 1038 „Noteikumi par pavadzīmēm ar Valsts ieņēmuma dienesta piešķirtiem numuriem”.

Skaidras naudas norēķiniem veikalos, tirgū, pakalpojuma sniegšanas vietās izmanto kases aparātu (EKA), kuru reģistrē Valsts ieņēmumu dienesta nodalā pēc juridiskās vai struktūrvienības adreses.

Pirms EKA reģistrācijas jānoslēdz līgums ar attiecīgu servisa dienestu, kas uzstāda un apkalpo EKA. Kases aparātu tehniskās prasības noteiktas ministru kabineta 2007.gada 20. februāra noteikumos Nr. 133 „Noteikumi par nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām”.

Pakalpojumu saņēmējam var izrakstīt arī Valsts ieņēmumu dienestā reģistrētu kviti (vai kviti pēc Valsts ieņēmumu dienestā saņemta numura):

1. par mazumtirdzniecībā ārpus patstāvīgās darba vietas (struktūrvienības) pārdotajām precēm un sniegtaijiem pakalpojumiem, ja samaksā tiek saņemta preču pārdošanas vai pakalpojuma sniegšanas vietā;
2. par pašu iegūtu vai ražotu preču pārdošanu to ražošanas vietā (izņemot sabiedriskās ēdināšanas vietas) vai šo preču remontu;
3. par pastāvīgajā darbibas vietā (struktūrvienībā) sniegtaijiem pakalpojumiem, ja tajā vidējē skaidrās naudas ieņēmumi mēnesī nepārsniedz sešas minimālās mēneša darba algas (180x6=1080 latu);
4. par zvērinātu advokātu un notāru, advokātu biroju to filiālu sniegtaijiem juridiskajiem pakalpojumiem;
5. par bērnu uzturēšanos un ēdināšanu bērnudārziņos un mazbērnu novietnēs;
6. par bibliotēku un publisko arhīvu darbibas specifikai raksturīgu pakalpojumu sniegšanu;
7. par medicīnas pakalpojumiem, ko medicīnas iestādes sniedz ārpus kases darba laika, brīvdienās un svētku dienās;
8. par pakalpojumiem, ko apdrošināšanas starpnieki sniedz pastāvīgajā darbibas vietā (struktūrvienībā).

Kviti izraksta pēc klienta pieprasījuma šādos gadījumos:

1. par preču pārdošanu mazumtirdzniecībā gadatirgos, izbraukuma tirdzniecībā un ielu tirdzniecībā un šajās vietās sniegtaijiem pakalpojumiem;

2. ar pievienotās vērtības nodokli neapliekamas personas – par pašu iegūtu vai ražotu preču pārdošanu mazumtirdzniecībā tirgos un šajās vietās sniegtaijiem pakalpojumiem;

3. par pašu ražotās produkcijas pārdošanu sabiedriskajā ēdināšanā izglītības iestādēs. Ja samaksā tiek veikta avansā saskaņā ar skolēnu sarakstu, kvīti izsniedz personai, kas veic maksājumu,

4. par dievnamu, kultūras iestāžu, botānisko un zooloģisko dārzu, rezervātu, brīvdabas objektu un izklaides iestudējumu darbibai raksturīgu priekšmetu (piemēram, programmu, brošūru, atklātību, grāmatu, suvenīru, rituāla priekšmetu) pārdošanu to apmeklējuma laikā;

5. fiziskās personas, kuras veic saimniecisko darbibu, bet ir tiesīgas nereģistrēties Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbibas veicējas (telpu noma/ire, kustamās mantas noma, meža vēlu vāksana, lauksaimniecība līdz 4000 latu ieņēmumu u.c.).

Billetes izsniedz:

1. par ieejas maksu, inventāra nomu un citiem papildus pakalpojumiem sporta, kino, kultūras un izklaides pasākumos;

2. par ieejas maksu muzejos, vēsturiskos objektos, botānikajos dārzos, zooloģiskajos dārzos, rezervātos, brīvdabas objektos;

3. par ieejas maksu un inventāra nomu atpūtas vietās brīvā dabā, atrakciju un atpūtas parkos;

4. par autostāvvietu pakalpojumiem ārpus pastāvīgās darbibas vietas (struktūrvienības);

5. par maksas tualešu pakalpojumiem. Kvīsu un bilesu lietošanas uzskaites kārtību reglamentē Ministru kabineta 2007. gada 2. maija noteikumi Nr. 282 „Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība”.

Par kvīsu un bilesu izlietošanu Valsts ieņēmumu dienestā reizi ceturksni līdz 15. datumam jāiesniedz pārskats.

Paredzamie sodi par EKA, pavadzīmi, kvīsu, bilesu normatīvajos aktos noteikto kārtības neievērošanu noteikti Administratīvo pārkāpumu kodeksā.

Turpinājums nākošā numurā.

Pārpublicēts no žurnāla "Bilance"

IN MEMORIAM

Dr. Karla Kose

(14.08.1946. – 28.09.2009.)

*Kur nokrita zvaigzne,
Tur nav vairs neviens,
Tik atmiņās mūsu
Šīs mirklis ir dzīvs.*

Prāts to nespēj saprast un sirds pieņemt... Varbūt tas ir tikai nežēlīgs joks?...

Kad rakstu šīs rindas, ir pagājusi nedēļa kopš trakās ziņas un trīs dienas pēc atgriešanās no pēdējās tikšanās ar Tevi. Taču vienalga, tas nav ne aptverams, ne saprotams. Tikai paliek jautājums, - kādēļ tieši Tev bija jāaiziet, kādēļ tik ātri un tieši tagad... Neraugoties uz to, ka esam pazīstamas jau no 1996.gada, tik daudz vēl palika neizrunāts...

Vēl pavasarī, kad kārtējo reizi atbrauci ciemos, izskaitījām, ka rudenī varēsim svinēt 50.reizi, kad būsi Latvijā. Rundāles pilī dzērām kafiju un pārspriedām mūsu dzīves. Tu bēdājies par Bernharda aiziešanu, neraugoties uz sirds operāciju. Visi mājas un dārza darbi nu palika Tavā ziņā. Taču nemainīga bija Tava enerģija, dzīves un ceļotprieks. Arī apgūt ko jaunu. Pēc vairāku gadu sadarbības ar Polijas Amatniecības kameru Tu apguvi poļu valodu. Pirms gada pēc garāka Itālijas ceļojuma stāstīji, kā Tev tas paticis un, ka esot sākusi mācīties arī šo valodu... Atgriezusies mājas, atsūtīji man fotogrāfiju ar pirmo rozi, kas uzplaukusi dārzā Tavā prombūtnē...

Pēc aiziešanas no darba Frankfurtes/Oderas Amatniecības kamerā kontaktus ar to nepārtrauci un priecājies (vismaz ārēji), ka beidzot būs vairāk brīva laika, varēsi atpūsties un vairāk paceļot, darīt to, kas pašai tīk. Smējies, ka saviem kaimiņiem esi stāstījusi,- Tu esot izdomājusi apceļot Eiropas valstu galvaspilsētas un kā pirmo izvēlējusies Rīgu... Neskatoties uz to, ka neskaitāmas reizes jau šeit biji bijusi un, manuprāt, par mums zināji vairāk nekā mēs paši par sevi... Vienmēr atceros pēc braucieniem un tikšanās reizēm kārtīgi sakārtotās vizītkartes ar komentāriem, lai viegli varētu atpazīt un atcerēties situācijas.... Es atļaujos domāt, ka Tevi Latvijā saistīja kaut kas vairāk, sevišķi jau pēc aiziešanas no kameras, jo tas jau vairs nebija darba vai pienākuma pēc.

Tu atgriezies savā pamatprofesijā – darbā universitātē, kurā lasīji lekcijas arī paralēli darbam Amatniecības kamerā. Līdz novembrim bija jāsagatavo materiāls par Baltijas valstīm, un Tu izvēlējies Latviju. Kreiķējos, ka visu laiku nevaru atrast noderīgus materiālus. Tu priecājies, kad beidzot atradām un aizsūtījām grāmatu, kura varētu derēt.

Vēl augustā, kad rakstīju Tev un nesapratu, kādēļ neatbildi un nevaru arī sazvanīt, pēc tam stāstīji, ka pēc ilgiem laikiem pati ar mašīnu braukusi uz Saksiju apciemot māti un māsu, pabijusi vēl Šveicē, no turienes ar kuģi ceļojusi uz Itāliju, brauciens bijis brīnišķīgs...

Vēl bija 21.septembra vēstule, ka pēc visiem braucieniem beidzot jāsakopj dārzs, plānoji remontu, teici, ka ātrāk nepaspēšot, bet oktobrī noteikti braukšot uz Rīgu...

Un tad zvans 3.oktobra vakarā, ka Tevis vairs nav... Varbūt, ja ārsti reaģētu ātrāk, ja rīkotos ātrāk, varbūt... Un vēl visu, arī vācu kolēģu, neizpratne par to, ka Tavi radi lēma tā, kā izlēma...

Bet visam pāri ir milzīgs žēlums par kopīgām tikšanās reizēm, braucieniem, sarunām un varbūt pat darbiem, kas nu vairs ir iespējami tikai domās... Īstenībā nezinu, kā ir vairāk žēl,- Tevis, sevis vai visdrīzāk – visa kopā.

Lai gaiša Tev aiziešana un mūsu visdzīļākā pateicība un cieņa Jums abiem.

Diāna un kolēģi Latvijas Amatniecības kamerā

NOTIKUMI IZGLĪTĪBA

Notikumi Amatu mājā Ventspilī OKTOBRIS

Pasākumi

21. okt. 11:00

“Rokdarbi senāk un tagad” (Vilnas velšana)
23.okt. 17:00 “Zāļu sievas zelta padomi”
(Trejdeviņu zāļu ziedes)

Muzeja pedagoģiskās programmas
Pēc pieprasījuma “Plavas mācība,” “Dzimtas koks,” “Senās spēles,” “Glitrakstīšana”

Trešdienās 10:30-12:00 “Rokdarbi senāk un tagad”

Sestdienās 11:00-13:00 “Ventiņuvalodas skola”

**Īpašais piedāvājums oktobrī trešdienās
11:00 Vilnas velšana un Pērlošana**

Perlošanu demonstrēs un padomus rokdarbu darināšanā sniegs rokdarbniece Erna Veselē

Ekskursijas

Katru dienu ekskursijas pa Amatu māju:
Senās skolas klase, audēju un podnieka darbnīca, izstāžu zāle un suvenīru salons.

Konsultācijas

Otrd. 15:00-18:00, trešd. 11:00-15:00 konsultācijas amatniekiem vada Ventspils Amatnieku biedrība

O, T, C, P 12:00-14:00 konsultācijas un nodarbibas podniecībā vada mākslinieks Jānis Kupčs

O, T, C, P 12:00-16:00 padomus audēji un citi interesenti var saņemt aušanas studijā “Drellitis”

NOVEMBRIS

Pasākumi

4.nov. 11:00 “Rokdarbi senāk un tagad” (Celošana)

7.nov. 11:00 “Ventiņu valodas skola”
10.nov.17:00 “Senās vakarēšanas tradīcijas Mārtiņos”

11. nov.11:00 “Rokdarbi senāk un tagad” (Celošana)

13.nov.17:00 Izstādes “Ventspils aprīķa tautastēri” atklāšana

14. nov.11:00 “Ventiņu valodas skola”
25. nov.11:00 “Rokdarbi senāk un tagad” (Celošana)

27.nov.17:00 “Zāļu sievas zelta padomi” (Senās receptes un vārda spēks)
(28.nov. Rīga Brīvdabas muzejā prezentācija “Ventiņu valodas skola”)

Izstāde

13.nov.-4.janv. izstāde
“Ventspils aprīķa tautastēri”
13.nov. 17:00 izstādes atklāšana.

Muzeja pedagoģiskās programmas

Pēc pieprasījuma “Plavas mācība,” “Dzimtas koks,” “Senās spēles,” “Glitrakstīšana”

Trešdienās 10:30-12:00 “Rokdarbi senāk un tagad”

Sestdienās 11:00-13:00 “Ventiņu valodas skola”

**Īpašais piedāvājums novembrī trešdienās
11:00 Celošana**

Celošanu demonstrēs un padomus rokdarbu darināšanā sniegs rokdarbniece Ruta Ziemele

Ekskursijas

Katru dienu ekskursijas pa Amatu māju:
Senās skolas klase, audēju un podnieka darbnīca, izstāžu zāle un suvenīru salons.

Konsultācijas

Otrd. 15:00-18:00, trešd. 11:00-15:00 konsultācijas amatniekiem vada Ventspils Amatnieku biedrība

O, T, C, P 12:00-14:00 konsultācijas un nodarbibas podniecībā vada mākslinieks Jānis Kupčs

O, T, C, P 12:00-16:00 padomus audēji un citi interesenti var saņemt aušanas studijā “Drellitis”

DEKORATĪVĀS MĀKSLAS UN DIZAINA MUZEJS

19.oktobris - 08.novembris Austrrijas dizains - inovācijas un tehnoloģija

DMDM izstāžu salonā “Apsīda”

01.-15.novembris Grāmatsējēju asociācija. Ādas mākslas izstāde.

LAK sertificētie skursteņslaucītāji

Amata meistari

15-1/7-5/1 Māris Bambis

15-1/7-5/2 Guntis Brakmanis

15-1/7-5/3 Varis Vilcāns

15-1/7-5/4 Jānis Buliņš

15-1/7-5/5 Olafs Baburs

15-1/7-5/6 Alfons Everts

15-1/7-5/7 Raimonds Tiģeris

15-1/7-5/8 Stānislovs Sungaila

15-1/7-5/9 Normunds Baburs

15-1/7-5/10 Valdis Bidzāns

15-1/7-5/11 Raitis Zariņš

15-1/7-5/12 Ingus Salenieks

15-1/7-5/13 Valdis Armūševics

15-1/7-5/14 Raimonds Brokāns

15-1/7-5/15 Valdis Kampāns

15-1/7-5/16 Haralds Baburs

Amata zellī

15-1/7-5/1 Jānis Everts

15-1/7-5/1 Oskars Rudzis

PROFESIONĀLĀS KURSI

PILNVEIDES KURSI

TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU IZGATAVOTĀJIEM

- Korsešu izgatavošana

- Mašīnizšūšana (aplikāciju, lentišu, piestiprinājumumu u.c. tehnikas)

- Aksesuāru izgatavošana (piespraudes, kaklarotas u.c.)

- Šūto apavu izgatavošana (“Laumiņu” kurpītes)

- Dekupāžas pamati

Kursu maksā mēnesī: LAK biedriem Ls 50,00, pārējiem – Ls 60,00. Kursi paredzēti 4 mēnešus. Ir iespēja pieteikties uz konkrētām tēmām.

ĀDAS PRIEKŠMETU IZGATAVOTĀJIEM

- Ādu tipi, struktūra un ipašības, paligmateriāli

- Jaunākās ādas apstrādes tehnoloģijas un materiāli

- Nozīmīgākie ādas savienojumi interjerā objektos

- Dekorējošas ādas tehnikas un to pielietojums

- Ādas apstrādes ipatnības šūtajos izstrādājumos un moduļu konstrukcijas

- Aksesuāru izgatavošana

- Ādas apavu izgatavošana

Kursu apjoms – 4 dienas, maksa LAK biedriem Ls 50,00, pārējiem – Ls 60,00.

DAILJKRĀSOŠANA UN VIRSMU DEKORATĪVĀ APDARE

- Dailīkrāsošana un virsmu dekoratīvā apdare un to veidi.

- Apdares virsmu raksturojums un sagatavošana apdares darbam.

- Dekoratīvā apmetuma veidošana.

- Transparento apdares materiālu izmantošana.

- Darbs ar Venēcijas plāksteri.

- Virsmu gruntešanas materiāli

- Dekoratīvo apmetumu veidi un to

raksturojums.

- Glazūras un to veidi.

- Lakas un to veidi.

- Venēcijas plāksteri un to veidi.

Kursu apjoms – 90 stundas, noslēgumā tiek piedāvāta ekskluzīva iespēja marmorēšanā un koka āderēšanā. Maksa Ls 270,00, cenā iekļautas arī materiālu un instrumenti izmaksas).

Kursu vadītāji LAK pieredzējuši amata meistari Arvids Plokšta un Aldis Danovskis.

Šī ir reta iespēja amatniekiem – apmetējiem, krāsotājiem – mežīnāt uz šo amatu paraudzīties no mākslinieciskās pusēs, savukārt māksliniekam – atgriezties pie savām saknēm un pamata – mākslas praktiskā pielietojuma.

KRĀŠNU UN KAMĪNU PROJEKTĒŠANA UN IZGATAVOŠANA

-Apkures ieriču klasifikācija

-Krāšņu izbūve

-Pavardu un sildmūru izbūve

-Kamīnu izbūves pamatprincipi

-Dūmeni, to veidi

Kursu apjoms – 240 stundas (4 mēneši), maksa Ls 90,00 mēnesi. Kursu vadītāji: LAK amata meistari Arnolds Strazdiņš un Andrejs Bogdanovs.

DĀVANU SAIŅOŠANAS KURSI

3 dienu kursi paredzēti novembra sākumā.

PIEDĀVĀJAM APGŪT

Jauniešiem no 15 gadu vecuma

- galdnika,

- namdara,

- piņēja,

- drēbnieka,

- ādas priekšmetu izgatavotāja amatu pamatus.

Mācību kurss 3 gadi, tiek slēgts meistarāmācekla līgums. Nodarbības 1-2 dienas nedēļā (pēc vienošanās ar meistarū), maksa Ls 30,00 mēnesi.

Pieaugušājiem minētajos amatos piedāvājam minimālo kursu profesijas pamatu apgūšanai (160 stundas). Maksa atkarīga no izvēlētās profesijas (maksā iekļauti mācību materiāli un instrumenti) un stundu skaita nedēļā. Kursu noslēgumā ir iespēja kārtot eksāmenu, lai saņemtu amatnieka karti – LAK izsniegtu un Eiropā atzītu kvalifikācijas dokumentu.

Informācija un pieteikšanās:

Gita vai Diāna, tālr. 67213007, 67358570, 20218381; 29192884

e-pasts: diana@lak.lv

KVALIFIKĀCIJAS EKSĀMENI

Dokumenti amata meistara un zella kvalifikācijas eksāmeniem jāiesniedz līdz 9.novembrim.

Eksāmenu sekmīgas nokārtošanas gadījumā diplomu izsniegšana paredzēta 8.janvārī.

MŪSU JAUNIE UZNĒMUMI

SIA “Stone Plaza” – akmens apstrāde, montāža, restaurācijas darbi, pieminekļu izgatavošana un montāža, vadītājs Jānis Priekulis, tālr. 29513059

e-pasts: vedmeri@inbox.lv

SIA “STATS” – mūra ēkas, stāvbūves, gulbīvēs, vadītājs V.Mālmeistars, tālr. 29444469

e-pasts: stats.talsi@apollo.lv

SIA “INFO BŪVĒ” – būvniecība, kontaktpersona Nauris Zutis, tālr. 29168314

e-pasts: infoserviss@infoserviss.lv

IZSTĀDES SLUDINĀJUMI ZIŅAS

KAS KUR KAD

Rīga

Starptautiskais izstāžu centrs Ķipsala
No 30. oktobra līdz 1. novembrim.
5. Baltijas apvienotais skaistumkopšanas projekts "Baltic Beauty World 2009"
13. un 14. novembrī
Pirmoreiz notiks nodarbinātības un profesionālās izaugsmes izstāde "Darbs un karjeras iespējas 2009", kuru rīko Starptautisko izstāžu rīkotās sabiedrība BT 1 sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru (NVA), Baltic Educational Travel and Work Association (BETWA) un CV Online.

No 26. līdz 28. novembrim
Starptautiskā rūpnieciskās ražošanas materiālu un tehnoloģiju, mašīnbūves, metalapstrādes, automatizācijas, elektronikas, elektrotehnikas un instrumentu izstāde "Tech Industry 2009".

"Kokapstrāde. Iekārtas. Tehnoloģijas. Instrumenti 2009"
Starptautiskā izstāde un mēbeļu ražošanas nodrošinājuma profesionālais kontaktu forums.

Jelgava

23. oktobri plkst. 17.00
Noras Bumbieres fonda rīkotā konkursa fināls un koncerts. Piedalās fināla laureāti un latviešu estrādes zvaigznes. Bilešu cenas: Ls 2.00, 1.50.

31. oktobri plkst. 17.00
TDA Diždancis aicina uz koncertu "Rudens danči". Piedalās: Tautas deju ansamblis Gauja (Valmiera), Vēktors (Riga), Kursa (Saldus), Kalve, Lielupe, Diždancis (Jelgava)

Bilešu cenas: Ls 1, 00; skolēniem, pensionāriem Ls 0.50.

8. novembrī plkst. 16.00
Ād. Alunāna Jelgavas teātra izrāde A. Čehovs "Trīs māsas". Režisors A. Matisons, rež. asistents A. Bolmanis. Bilešu cenas: Ls 2.00, 1.50.

9. novembrī plkst. 16.00
Ād. Alunāna Jelgavas teātra izrāde A. Čehovs "Trīs māsas". Režisors A. Matisons, rež. asistents A. Bolmanis. Bilešu cenas: Ls 2.00, 1.50.

No 12. līdz 13. novembrim.
Studentu dienas Jelgavā 2009

Alūksne

31. oktobri - spiningošanas sacensības "Rudens lidaka"

Talsi

Talsu tautas namā
14. septembrī 19:00 - Rihards Zaļupe un Raimonds Petruskis koncertprogrammā "Marimba dance".

Tukums

Tukuma novada muzejs
29. oktobri, ceturtdienā un 30. oktobri, piektdienā no plkst. 9.00 līdz 17.00 kursa "Knipelēšanas pamatu apmācība". Programmā - vienkārtnīša knipelēšana, vienkārtnīša dažādie veidi, krāsaino pavedienu ieknipelēšana, lentīšu mežīņu knipelēšana ar nepabeigtām kārtām un veidojot stūri. Kursus vada Vanda Podiņa.

31. oktobri, sestdienā no plkst. 10.00 līdz 16.00 floristikas nodarbibas - svečura veidošana no dabā savākiem izzāvētiem materiāliem. Kursus vada Zane Neilande - Sieradzka.

No 3. oktobra Ivetas Liepiņas personālizstāde "Aizsegtais skats caur logu". Apskatāmi zīda izstrādājumi.

Patstāvīgā ekspozīcija

KAS KUR KAD

"No vilnas līdz audumam" - izstāde, kurā parādits auduma tapšanas process.

Mākslas muzejs
No 24. oktobra, sestdienas Alvja Ozoliņa izstādē "Multigonijas - leģendu mozaīka" - apskatāmas gleznes un objekti.

Mākslas galerija "Durvis"
Ilzes Pauliņas "Gleznas un keramika" - apskatāmi pēdējos gados tapušie darbi.
Pilsētas vēstures muzejs "Pils tornis"

29. oktobri, ceturtdienā pl. 16.00. 50. gadu latviešu un ārzemju mūzikas programma grupas "Classic+" sniegumā. Ieeja ar muzeja biletu.

"Sestdiena viduslaikos" - sestdienās no pl. 14.00 līdz pl. 16.00 viduslaiku pasākums - iepazīšanās ar Vācu ordeņa statūtiem, labākajām tā laika ārstniecības metodēm, tējam un to pielietojumiem, ietērpšanās viduslaiku tēros.

"Neredzamā pilsēta" - Tukums 20. gadsimta 50. gados, tehnisko komunikāciju attīstību: sakari, centralizētais ūdensvads un kanalizāciju sistēma, elektrosaimniecība.

Patstāvīgā ekspozīcija
"Tukuma vēstures ainas" - nozīmīgākie notikumi Tukuma pilsētas vēsturē no 12. līdz 20. gadsimta 70. gadiem attēlotas ainas ar lellēm.

Durbes pils
24. oktobri, sestdienā pl. 14.00 "Fon der Reku virtuves noslēpumi" - kāpostu skābēšana pēc muižas tradīcijām, pils jauniekārtotā ķēķa apskate. Aicināti visi interesenti. Ieeja ar muzeja biletu.

Saldus
No 10. oktobra līdz 10. novembrim
Eināra Kviļa gleznu izstāde

Izstādi var apskatīt Strīķu tautas namā
23. oktobris, 19:00 Senioru balle

Galdi mūsu, grozīji jūsu
Jūs priečēs tautas deju ansamblis "KURSA" Vidējās pauzdes deju kolektīvs "BANDAVA" popgrupa "CHERRY" un ZANE.

Vakara gaitā arī jums būs vārds apsveikumam jebkādā formātā. Dalibas maksa Ls 1,00
23. oktobris, 20:00

"BĪSTAMAIS VECUMS"
Saldus tautas teātris ar izrādi
Galvenajā lomā : Andris Preiss

Billetes varēs iegādāties tikai pirms izrādes: pieaugušajiem - Ls 1,50
pensionāriem un skolēniem - Ls 0,80

7. novembris
Koru festivāls "Izdziedi Saldus sauli 2009"

14. novembris
Valsts svētkiem veltīts pasākums koncertuzvedums "Nekur nav tik labi kā mājās"

17. novembris, 19:00
Latvijas dzimšanas dienai veltīts muzikāls dzejas uzvedums "Basām kājām dvēselite."

Vadakstes sporta zāle

Preili
30. oktobri Preili KN MIXED MUSIC - saksofonists Oskars PETRAUSKIS, pianists Raimonds PETRAUSKIS un sitaminstrumentālists Rihards ZAIJUPE

30. oktobri Preili KN Jāzeps Pigožņa jubilejas izstādes atklāšana. Koktēlnieku plenēra "Legenda" noslēgums. Plenēra "Preili". Rudens 2009. noslēgums

24. - 30. oktobri Preili KN Starptautiskais

KAS KUR KAD

mākslas plenērs 'Preili. Rudens 2009'

Balvi

24. oktobris. Tematiska rudens balle ar galdiņiem

Balvu pagasta Tautas nams

07. novembris. Lāčplēša dienai un Mārtiniem veltīts pasākums "Vīriešu diena Briežuciemā".

Balle. Briežuciema Tautas nams

Tematisks pasākums "Nāc, nākdamā, Mārtiņdienu"

Krišjānu pagasta tautas nams

11. novembris. Lāčplēša dienas sarīkojums

Ventspils

1. novembris - Folkloras diena Baronam "Nāc Dieviņi tu pie manis"

4. novembris - grupas "Puerto Flamenco" (Spānija) koncerts pasaules mūzikas festivāla "PORTA" ietvaros

6. novembris - Folkloras kluba "Dzivesziņa" rīkotais pasākums "Mārtiņdienu sagaidot"

6. novembris - Mārtiņdienas pasākums Kultūras centrā

8. novembris - Kora "Ventus", Viru kora un VeA jauniešu ansambla un Vārves viru ansambla koncerts

8. novembris - "Pulkā eimu, pulkā teku" ietvaros Mārtiņdienas pasākums Bērnu pilsētinā

11. novembris - Lāčplēša diena. Piemiņas brīdis Meža kapos un Lāčplēša dienas 90. gadadienai veltīts svētku koncerts Kultūras centrā

13. novembris - grupas "Putnu balle" koncerts

18. novembris Latvijas Republikas proklamēšanas 91. gadadienai koncerts

18. novembris - filmas "Vienīgā fotogrāfija" demonstrācija

21. novembris - "Nāc līdz" labdarības pasākums

28.-29. novembris Krievu kultūras dienas

28. novembris - Svētku egles iedegšana Rātslaukumā

28. novembris Sporta skolas "Spars" atklātās sacensības vieglatlētikā

29. novembris - eglīšu iedegšanas pasākumi abās Bērnu pilsētinās

BEZMAKSAS SLUDINĀJUMI UN INFORMĀCIJA: 67213007

Redakcijas adrese: Latvijas Amatniecības kamera, Amatu iela 5, 410. kab., tālrunis / fakss: 67213927, e - pasts: amatu.zinas@lak.lv

Salikts un izdots: "W&D" SIA (tālr.: 63080121; 29491294; tālr./fakss: 63080124)

Avizi var abonēt vai iegādāties LAK, kā arī lasit www.lak.lv